

EL LLENGUATGE

Noms complexos

Quan el príncep Salina (el protagonista de la cèlebre novel·la *El guepard*, del príncep de Lampedusa) va saber que la senyoreta amb qui es volia casar el seu nebot era néta d'un antic parcer seu, que anava sempre tan brut que li deien en Pepe Mmerda, va fer una cara més llarga que un dia sense pa. Va procurar, és clar, dissimular la seva preocupació davant el seu sol·lícit informador i mentalment va intentar determinar quina relació de parentiu s'establiria entre ell i en Pepe Mmerda. I, amb satisfacció, va arribar a la conclusió que no n'hauria cap: el parcer renyit amb les pràctiques higièniques no seria sinó l'avi de la dona del seu nebot.

Altrament hauria estat que aquest mateix concepte o significat, «avi d'un nebot o d'una neboda sobrevinguts», hagués pogut ésser designat per mitjà d'una denominació simple, formada per un sol mot, cosa que hauria marcat sens dubte una vinculació més estreta entre el parcer i el príncep: qui sap si aquest s'hauria oposat al casament i tot. Sortosament per a la felicitat dels joves personatges de la novel·la, totes les llengües, per ric que sigui el seu lèxic, el tenen tanmateix necessàriament limitat, car no és pas possible, com és molt fàcil de comprendre, que disposin de tots els mots que caldria per a designar o expressar tots els conceptes complexos que poden correspondre a fets reals o simplement susceptibles d'imaginar.

Quan ens expressem sense prejudicis, designem els conceptes complexos amb denominacions complexes, sense que ens dolgui de recórrer a una successió o encadenament de determinatius. Podent dir *el meu cunyat* no solem dir *el marit de la meua germana*, però no tenim altre remei que dir *el cunyat de la sogra del meu germà*, i ho fem tot naturalment, sense recança, perquè és impensable que disposem d'un nom per a aquesta designació.

No tothom, però, s'expressa sempre sense prejudicis i sovint hi ha qui fa escarafalls davant certes denominacions complexes, generalment perquè no se sap desempallegar del model d'una altra llengua que, en algun cas concret, pot designar tal o tal concepte amb un sol mot. Cada llengua, és clar, fa ús dels recursos que ha creat, però el prejudici contra les denominacions complexes, certament inevitables, condueix sovint a solucions aberrants.

Albert Jané